

Sygn. akt V Ca 771/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia	SSO Adam Simoni (spr.)
Sędzia:	SSO Iwona Szczypiór
Sędzia:	SSR del. do SO Witold Benicki
Protokolant:	Tomasz Kluz

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2017r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego O. B. działającego przez przedstawicielkę ustawową - matkę E. B. oraz E. B.

przeciwko (...) S.A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt I C 86/16

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Iwona Szczypiór SSO Adam Simoni SSR del. do SO Witold Benicki

Sygn.akt VCa 771/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt IC 86/16 Sąd Rejonowy w S.po rozpoznaniu sprawy z powództwa małoletniego O. B. działającego przez przedstawiciela ustawowego matkę E. B., E. B., wytoczonego przeciwko pozwanemu (...) S.A. w S. o zapłatę;

I. zasądził od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz małoletniego O. B. działającego przez przedstawiciela ustawowego matkę E. B. kwotę 6.000,00 złotych (sześć tysięcy złotych), tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;

II. zasądził od pozwanego na rzecz powódki E. B. kwotę 10.000,00 złotych (dziesięć tysięcy złotych), tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 1.200,00 złotych (tysiąc dwieście złotych) tytułem skapitalizowanej renty związanej z pomocą osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty;

III. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Strzyżowie kwotę 860,00 złotych (osiemset sześćdziesiąt złotych), tytułem opłaty sądowej od pozwów oraz kwotę 2.225,50 złotych (dwa tysiące dwieście dwadzieścia pięć złotych pięćdziesiąt groszy), tytułem wynagrodzenia biegłych, od uiszczenia których powodowie zostali zwolnieni;

IV. zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda O. B. działającego przez przedstawiciela ustawowego matkę E. B. kwotę 1.200,00 złotych oraz na rzecz powódki E. B. kwotę 2.400,00 złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia i wnioski;

W dniu 26 marca 2014 r. w miejscowości C. doszło do kolizji drogowej, której uczestnikiem był małoletni powód O. B. i jego matka E. B., jako pasażerowie samochodu, którym kierowała B. G..

B. G. spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując pojazdem marki Peugeot (...) nr rej. (...), nie zachowała należytej ostrożności i podjęła manewr skrętu w lewo, w czasie, gdy była wyprzedzana przez pojazd marki KIA Ceed nr rej. (...), kierowany przez N. K., w wyniku czego doszło do bocznego zderzenia się tych pojazdów, tj. wykroczenia z art. 86 § 1 k.w.

Za powyższe wykroczenie B. G. została uznana za winną zajścia, w wyroku nakazowym wydanym przez Sąd Rejonowy w R.XIV Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w S. w dniu 15 października 2014 r., sygn. akt XIV W 445/14. W wyniku przedmiotowego wypadku powódka E. B. doznała urazu głowy bez utraty przytomności i wtórnych objawów wstrząśnienia mózgu oraz urazu skrętnego kręgosłupa w odcinku szyjno-piersiowym. Udzielono jej pomocy na Izbie Przyjęć Szpitala (...) w S., gdzie wykonano niezbędne badania diagnostyczne i konsultacje specjalistyczne. Powódka kontynuowała terapię ambulatoryjną pod kontrolą Poradni Chirurgicznej, Ortopedycznej i Neurologicznej. Korzystała z dostępnych form leczenia uprawniającego i rehabilitacji ruchowej. Przebyty uraz kręgosłupa szyjno-piersiowego skutkował potrzebą leczenia usprawniającego i fizykoterapeutycznego, a w początkowym okresie unieruchomienia (kołnierz ortopedyczny). W związku z faktem, iż powódka w trakcie leczenia zaszła w ciążę, proces diagnostyczno-leczniczy musiał zostać odroczony. Wskazane jest uzupełnienie diagnostyki o aktualne badania neuroobrazowe kręgosłupa. Rokowania z tego zakresu pozostają nadal niepewne. Nie można wykluczyć okresowego narastania dolegliwości bólowych o typie korzeniowym. W trakcie procesu leczenia u powódki obserwowano objawy o symptomatologii wczesnego zespołu pourazowego w postaci przewlekłych dolegliwości somatycznych (ból, zawroty głowy), zaburzenia koncentracji, pamięci, okresowa bezsenność z towarzyszącym poczuciem lęku i neurastenią. Powódka odczuwała dolegliwości bólowe w 10-stopniowej skali bólu VAS na 3-4 w chwili urazu i w pierwszych dniach leczenia, z tendencją wygasającą w kolejnych tygodniach terapii. Aktualnie dolegliwości i zjawiska bólowe występują okresowo i ze zmiennym nasileniem w stopniu miernym 1-2 stopnie VAS.

Obecny stan zdrowia powódki przy niestwierdzeniu innych istotnych schorzeń narządowych pozostaje stabilny. Nie jest jednak wskazane znaczne obciążanie obręczy barkowych oraz przeciążanie kręgosłupa w odcinku szyjnym. Nie można również w pełni wykluczyć (na obecnym etapie) możliwych niekorzystnych następstw zdrowotnych, które mogą wystąpić w przyszłości, a w szczególności dotyczących kręgosłupa szyjno-piersiowego.

Z przyczyn wyłącznie neurologicznych, długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu wyniósł z pkt 94a – 5%.

Z punktu widzenia chirurgicznego biegły sądowy Z. S. nie stwierdził u powódki ograniczeń ruchomości kręgosłupa szyjnego i uszczerbek na zdrowiu ustalił na 0%.

Bezpośrednio po wypadku u powódki występowały objawy stresu pourazowego mieszczące się w obrębie zaburzeń adaptacyjnych mieszanych (nocne koszmary, problemy ze spaniem, niepokój, bóle głowy i nawracające wspomnienia wypadku podczas jazdy samochodem). Tego typu dolegliwości są pochodzenia psychogennego, pojawiają się w okresie adaptacji do następstw stresującego wydarzenia i są ściśle w czasie powiązane z urazowym wydarzeniem. Powódka z psychologicznego punktu widzenia nie wymaga podejmowania specjalistycznej terapii, a rokowania na przyszłość wydają się korzystne.

Powódka E. B. po zdarzeniu w dniu 26 marca 2014 r. wymagała wsparcia i opieki ze strony osób trzecich w codziennym funkcjonowaniu. Pomoc ta dotyczyła szczególnie czynności dnia codziennego, wymagających sprawienia zakupów i przynoszenia ich do domu, schylania się, utrzymania porządku w domu, odkurzania, prania, wieszania upranej bielizny. Niezbędna pozostawała także pomoc przy dziecku, przy którym opieka wymagała pełnej i nieograniczonej ruchomości kręgosłupa matki, co pozostawało niemożliwym, szczególnie w czasie dwóch tygodni, kiedy powódka nosiła kołnierz ortopedyczny, ograniczający ruchomość głowy i odcinka szyjnego kręgosłupa. Powódka odczuwała dyskomfort powodowany utrzymującym się bólem kręgosłupa i częściej niż zwykle potrzebowała chwili wytchnienia i odpoczynku.

W tym okresie większość obowiązków, w tym opiekę nad synem przejął mąż powódki T. B., który po wypadku zjechał z pracy w delegacji na (...)i podjął mniej płatną pracę na miejscu. Powódka kilka miesięcy po wypadku miała uraz do samochodu, zarówno jako kierowca, jak i pasażer.

Od dnia wypadku tj. 26 marca 2014 r. do 20 kwietnia 2014 roku tj. do czasu zdjęcia kołnierza ortopedycznego, wymagana była opieka osób trzecich

w ilości 3 godziny dziennie tj. 78 godzin. W późniejszym okresie opieka bliskich niezbędna do prawidłowego funkcjonowania i spełnienia potrzeb powódki była wymagana przez kolejne 3 tygodnie po 2 godziny dziennie tj. 42 godziny. Łącznie powódka wymagała 120 godzin opieki. Przy przyjęciu stawki 10 złotych za 1 godzinę opieki, łączny jej koszt wyniósł 1.200,00 złotych.

Małoletni powód O. B. uczestniczył w wypadku samochodowym jako pasażer samochodu Peugeot (...) nr rej (...), w którym nie doznał żadnych obrażeń fizycznych. W chwili wypadku był zapięty w foteliku na miejscu pasażera koło kierowcy i gdy wybuchły poduszki powietrzne bardzo się wystraszył. Po wypadku wrócił do domu. Bezpośrednio po wypadku u chłopca wystąpiły zaburzenia adaptacyjne (płaczliwość, bezsenność, moczenie nocne, niepokój o matkę i w czasie jazdy autem). Przez okres 2 miesięcy małoletni powód zażywał Atarax, po którym był spokojniejszy. Dolegliwości utrzymywały się przez okres około 2 miesięcy i samoistnie ustąpiły. Nie korzystał z pomocy psychiatry ani psychologa. W związku z przedmiotowym wypadkiem O. B. nie doznał trwałych i niekorzystnych skutków w obrębie zdrowia psychicznego.

Pozwany – uznając roszczenie powódki E. B. co do zasady, przejmując gwarancyjną odpowiedzialność z umowy ubezpieczenia w zakresie cywilnej odpowiedzialności posiadacza pojazdu, wypłacił na jej rzecz kwotę 2.200,00 złotych tytułem zadośćuczynienia, natomiast odmówił wypłaty zadośćuczynienia dla O. B..Sąd Rejonowy dał wiarę zgromadzonym w sprawie dowodom w postaci dokumentów, których treść nie była kwestionowana przez strony, jak również dał wiarę zeznaniom świadków T. B. i B. G., jako spójnym, logicznym i konsekwentnym. W pełni zasługiwały na wiarę opinie biegłych sądowych G. C., Z. S., G. R. i J. F., które sporządzone zostały w sposób kompetentny, fachowy, rzetelny i których ustalenia stanowią podstawę do rozstrzygnięcia tej sprawy. Biegła z zakresu pielęgniarstwa J. F., w ocenie Sądu I instancji, w sposób dokładny, z uwzględnieniem specjalistycznej wiedzy i doświadczenia wyliczyła czasokres niezbędnej opieki, logicznie przyjmując, że w okresie noszenia przez powódkę kołnierza ortopedycznego wymagała tej opieki w większym zakresie, niż w okresie późniejszym. Powódka określiła w pozwie średni czas

wymaganej opieki, natomiast biegła jedynie uściśliła ten czas, który pokrywa się z ilością godzin wskazanych przez powódkę.

Po poczynieniu powyższych ustaleń przyjął Sąd Rejonowy, że powodom przysługuje roszczenie z art. 445 § 1 k.c. o wypłatę stosownego zadośćuczynienia pieniężnego. Istotny w niniejszej sprawie jest fakt, że wypadek wydarzył się z udziałem kilkuletniego dziecka powódki O. B., jako pasażera samochodu, którym razem jechali. Mimo, że powódka nie doznała bardzo poważnych obrażeń ciała, ale została przewieziona do szpitala, to dodatkowe przeżycia związane były z lękiem o zdrowie swojego dziecka, które również brało udział w wypadku. Po wypadku u powódki występowały objawy stresu pourazowego mieszczące się w obrębie zaburzeń adaptacyjnych mieszanych (nocne koszmary, problemy ze spaniem, niepokój, bóle głowy i nawracające wspomnienia wypadku podczas jazdy samochodem).

Również małoletni powód O. B., bez wątplenia przeżył ogromny stres związany z silnym uderzeniem w bok samochodu, wybuchem poduszek powietrznych i faktem zabrania powódki do szpitala. Po wypadku przez pewien okres czasu u chłopca wystąpiły zaburzenia adaptacyjne takie jak płaczliwość, bezsenność, moczenie nocne. Pomimo, iż w związku z wypadkiem nie doznał on obrażeń ciała, to jak stwierdziła biegła psycholog G. R., występowały u powoda zaburzenia adaptacyjne.

Adekwatną sumą zadośćuczynienia pieniężnego dla powódki, do rozmiaru doznanych przez nią obrażeń, czasookresu trwania dolegliwości bólowych, uszczerbku na zdrowiu i jego skutków, mających wpływ na jej zdrowie byłaby kwota 12.200,00 złotych.

Kwotę należnego zadośćuczynienia Sąd obniżył o kwotę 2.200,00 złotych, otrzymaną już przez powódkę od ubezpieczyciela – zasądzając na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia kwotę 10.000,00 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2015 r.

Odnośnie małoletniego powoda O. B. uznał Sąd, że adekwatną sumą zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest kwota 6.000,00 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 18 kwietnia 2015 r. Odsetki ustawowe Sąd zasądził zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 16 czerwca 2015 r. i 18 kwietnia 2015 r., gdyż już w tym dniu pozwane (...)znajdowało się w zwłoce, bo 30-dniowy termin do spełnienia świadczenia przez ubezpieczyciela wynikający z art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, upłynął w dniu 18 marca 2015 r., tj. 30 dni od daty zgłoszenia szkody przez powodów.

Zgodnie z treścią art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki

z tego powodu koszty, jakie są konieczne i celowe. Są to między innymi koszty leczenia, wydatki związane z dojazdami do placówek medycznych, koszty zakupu leków, czy też koniecznej opieki osób trzecich, a związanych z przedmiotowym wypadkiem.

Z zeznań świadków T. B. i B. G., potwierdzonych opinią biegłej z zakresu pielęgniarstwa, powódka wymagała po wypadku opieki osób trzecich, co zostało w pełni wykazane i dlatego Sąd zasądził na jej rzecz kwotę 1.200,00 złotych tytułem skapitalizowanej renty związanej z pomocą osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł na podstawie art. 822 §1 i 2 k.c., art. 436 § 1 w zw. z art. 435 § 1 k.c., art. 445, 455 k.c.

Orzeczenie o kosztach Sąd oparł o przepis art. 98 § 1 k.p.c., z którego wynika, że strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty te w przedmiotowej sprawie składa się kwota 860,00 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwów

oraz kwota 2.225,50 złotych tytułem wynagrodzenia biegłych, od których powodowie zostali zwolnieni, dlatego Sąd nakazał ściągnąć te kwoty od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S..

Ponadto, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda kwotę 1.200,00 złotych tytułem zastępstwa adwokackiego obliczoną od zasądzonej wartości przedmiotu sporu zgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz na rzecz powódki kwotę 2.400,00 złotych zgodnie z § 6 ust. 4 w/wym. Rozporządzenia

Wyrok powyższy zaskarżyła apelacją strona pozwana /k.156-160/ w części tj. w pkt I co do kwoty 3.000 zł i w pkt II co do kwoty 5.000 zł oraz postanowienia o kosztach.

Apelacja zarzuca naruszenie art. 445 § 1 kc poprzez przyjęcie, że adekwatną kwotą zadośćuczynienia dla powoda O. B. będzie kwota 6.000 zł, którą pozwany co do wysokości 3.000 zł uznaje za rażąco wygórowaną w sytuacji gdy powód nie doznał w wypadku żadnych obrażeń ciała i w konsekwencji uszczerbku na zdrowiu, a zaburzenia adaptacyjne związane z wypadkiem trwały zaledwie 2 miesiące, oraz że adekwatną kwotą zadośćuczynienia dla powódki E. B. będzie kwota 12.200 zł, a przy uwzględnieniu dotychczas wypłaconej kwoty 2.200 zł, sąd zasądził 10.000 zł, którą to kwotę co do wysokości 5.000 zł uznać należało za rażąco wygórowaną w stosunku do rozmiaru szkody powstałej u powódki.

Apelacja wnosila o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez zastąpienie kwoty 6.000 zł kwotą 3.000 zł, a w pkt II zastąpienie kwoty 10.000 zł kwotą 5.000 zł, oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona W pierwszej kolejności wskazać należy, że istota postępowania apelacyjnego polega na tym, że oceny Sądu odwoławczego, dotyczące zarówno stanu faktycznego, jak i stosowania prawa, są niejednokrotnie powtórzeniem procesów decyzyjnych Sądu I instancji, dokonanych pod kątem podniesionych zarzutów. Wobec takiego rozumienia kognicji Sądu II instancji, w razie aprobaty dla sposobu ustalenia podstawy faktycznej i ocen prawnych dokonanych przez Sąd Rejonowy nie ma potrzeby ich powielania, a należy jedynie ustosunkować się do podniesionych zarzutów.

Sąd Okręgowy w pełni podziela zarówno dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne przyjmując je za własne, jak również rozważania Sądu Rejonowego, co do podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 21.12.2000r., IV CKN 194/00, LEX nr 548825, wyrok Sądu Najwyższego z 10.11.2000r., IV CKN 156/00, LEX nr 536801).

Wbrew zarzutom apelacji wydając zaskarżone orzeczenie Sąd Rejonowy ustalił istotne dla sprawy okoliczności na podstawie dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów, oraz dokonał prawidłowej wykładni prawa materialnego. Odmienne niż wskazuje skarżąca, Sąd Rejonowy w prawidłowy sposób ustalił rozmiar krzywdy jaki powodowie doznali w wyniku zaistniałego wypadu, opierając się w tym zakresie na materiale zgromadzonym w sprawie (w tym opiniach biegłych, zeznaniach świadków i powódki), który to materiał dowodowy został poddany wszechstronnej analizie. Należy w tym miejscu wskazać, że wysokość zadośćuczynienia pozostawiona jest do oceny Sądu. Brak w tym zakresie sztywnych norm określających wysokość zadośćuczynienia. Ponadto zmiana wysokości sum zadośćuczynienia zasądzonych przez sąd pierwszej instancji, może nastąpić jedynie w razie rażąco błędnego określenia wysokości należnych kwot, tzn. ich istotnego zawyżenia albo zaniżenia. Przepisy Kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Kwestia ta została pozostawiona sądowi rozpoznającemu daną sprawę. W orzecznictwie oraz w nauce prawa zgodnie przyjmuje się, że suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej

szkody niemajątkowej. Powinna zatem wynagrodzić poszkodowanemu doznane przez niego cierpienia fizyczne oraz psychiczne i ułatwić przezwyciężanie ujemnych przeżyć.

Ustalenie „odpowiedniej sumy pieniężnej” powinno nastąpić z uwzględnieniem wszelkich okoliczności dotyczących: rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, wieku i płci pokrzywdzonego, charakteru następstw naruszenia, długotrwałości cierpień (ból), rehabilitacji, stosunków majątkowych zobowiązanego itp. Celem zadośćuczynienia jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenia cierpienia fizycznego i psychicznego i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji.

Wskazać przy tym jednak należy, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (tak między innymi wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, LexisNexis nr 321721).

Suma zadośćuczynienia zasądzona przez Sąd I instancji, uwzględnia wszystkie aspekty krzywdy wyrządzonej powodowi, a zatem niezasadne są zarzuty wskazujące na jej rażące wygórowanie.

Z tych motywów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia art. 98§1 kpc w zw. z art. 108§1 kpc.

SSO Adam Simoni SSO Iwona Szczypiór SSR del do SO Witold Benicki